

Oslo, 26.05.10

Hørings svar fra Akademikerne til "Utredning av hvordan høyere utdanning kan bidra til å dekke langsiktige kompetansebehov i arbeids- og velferdsforvaltningen".

Akademikerne vil ta utgangspunkt i Rambøll utredningens anbefalinger og kommentere disse, og deretter kommentere utredningen mht utfordringer og mulige tiltak som påpekes. Vi ser for øvrig disse elementene i nær sammenheng med hverandre.

1. Utredningens anbefalinger.

Utredningens anbefalinger er oppsummert på side 9-12. Akademikerne oppfatter disse anbefalingene generelt som svært relevante, og støtter disse.

- NAV mangler en helhetlig kompetansestrategi og trenger å utvikle en sådan.

Rapporten konkluderer med at "det til nå har vært en mangel på en overordnet og langsiktig kompetansehevingsstrategi i NAV" (s. 10). Og at funn i undersøkelsen tyder på "at en slik kompetansehevingsstrategi er viktig for å utvikle og konsolidere NAV som fagetat og for å virkeliggjøre målene for arbeids- og velferdspolitikken" (s.s.). Det påpekes videre at "arbeidet med en kompetansehevingsstrategi må ivaretas av NAV sentralt og bør inneholde elementer knyttet til *faglig utvikling* så vel som en plan for *rekruttering og fastholdelse* av kompetent personell" (s.s.) (Akademikernes uthevinger).

Akademikerne ser behovet for en helhetlig kompetansestrategi som både knyttet til det å sikre kompetanse når det gjelder kompetanse knyttet til mer forvaltningsmessige forhold, så som kompetanse relatert til regelverk, virkemidler og saksbehandlingssystemer, men grunnleggende i enda større grad relatert til at etaten må ta i bruk og systematisere utvikling og implementering av kompetanse og metodikk relatert til ulike etatseksterne forsknings- og profesjonsbaserte fagtradisjoner. Vi mener utredningen berører utfordringer knyttet til begge disse kompetanseområdene.

Akademikerne oppfatter utredningens anbefalinger og analyse på dette punktet som svært alvorlig for etaten, og at det her påpekes svært alvorlige svakheter som det umiddelbart må gripes tak i. Disse svakhetene er klart knyttet til utfordringer relatert til uhensiktsmessige IKT systemer og til omstillingsprosessene i NAV, men viser etter vår mening også enda mer grunnleggende til et manglende fokus på en strategi for å ta i bruk og utvikle faglig kompetanse, og da spesielt forsknings- og profesjonsbasert sådan. Vi ser dette fokuset ikke minst som helt nødvendig og avgjørende for å møte de nye velferdspolitiske utfordringer som blant annet er grunnlaget for NAV reformen og for å etablere en produksjon av velferdstjenester som er egnet til å møte disse utfordringene.

- Samarbeid mellom NAV og universitets- og høyskolesektoren må i større grad forankres sentralt i NAV.

Utredningen viser til noe mer og mindre tilfeldig samarbeid av denne typen noen steder, og store regionale og stedsmessige forskjeller mht dette. Det fremholdes at "samarbeidsaktiviteten er ... på nåværende tidspunkt i betydelig grad spredt, og verken positive samarbeidsformer eller *gevinstene* fra positive samarbeidsaktiviteter spres nødvendigvis videre". Det anbefales "en større grad av sentral forankring av samarbeidet mellom NAV og universitets- og høyskolesektoren."

av praksisnærheten gjøres blant annet gjennom å bruke forelesere fra NAV, og å inkludere NAV-relevant pensum/forskning i undervisningen.

Akademikerne vurderer også dette som relevant, og ikke minst å trekke inn direkte forskning på NAV og tjenesteproduksjonen i NAV vurderes relevant. Akademikerne vurderer dette primært som aktuelt i forhold til de høyskolebaserte profesjonsstudiene. For øvrig vil vi bemerke at utredningen avdekker det vi vurderer som et grunnleggende mer "praktisk" og forvaltningsorientert fokus hos en del av utredningens informanter i NAV. Utredningen berører at en rekke informanter trekker frem utfordringer knyttet til "mangelen på en god samarbeidskultur mellom utdannelsessektoren og NAV", noe Akademikerne vurderer som blant annet relatert til punktene ovenfor. Det vi vurderer som et mer "praktisk" og "forvaltnings-" samt "produksjonsorientert" i NAV kan relateres til manglende kompetansestrategier og fokus på fagmiljøer.

- Å bygge videre på eksisterende samarbeid om videreutdanningstilbud.

Det vises til at "utredningen har synliggjort gode eksempler på samarbeid når det gjelder utvikling av videreutdanningstilbud, og en viktig anbefaling fra Rambøll er at det bygges videre på dette. Et godt videreutdanningstilbud tilpasset spesifikke sider ved kompetansebehovet er viktig for å øke kompetansen i den nåværende arbeidsstyrken." Det vises videre til juss, veiledningskompetanse og arbeidslivskunnskap som fagområder det vil være hensiktsmessig å styrke kompetansen på.

Akademikerne gir sin tilslutning også til dette. For øvrig mener vi at en identifisering av forsknings- og profesjonsbasert faglig innhold og metodikk som sentrale elementer også for den "interne" faglige og metodiske utviklingen i etaten vil gi en tydeligere profil på og føringer for å identifisere behov for videreutdanningstilbud.

- Å fokusere på rekruttering av personell med høyere grads utdanning.

"...for å realisere målsetningene om NAV reformen som en kompetansereform anbefales det at arbeids- og velferdsforvaltningen fokuserer på å rekruttere personell med både 3-årig og høyere grads utdannelse. Et økt fokus på rekrutteringen av personell med mastergradsutdanning vil kunne bidra til å styrke fagligheten, utviklings- og omstillingsfokus, samt bidra til å bedre attraktiviteten til NAV som arbeidsplass." (s. 12)

Akademikerne mener denne siste anbefalingen er helt avgjørende for etaten, og støtter dette. Etablering og utvikling av fagmiljøer, samt en kompetansestrategi som vil være egnet til å møte dagens og fremtidens velferdspolitiske utfordringer og skape en effektiv velferdsproduksjon, vil ikke være mulig uten den faglige forankring som det å rekruttere og beholde personell med høyere grads utdanning innebærer. Akademikerne kan med bakgrunn blant annet i egne medlemsundersøkelser dokumentere at dette ikke er mulig uten en systematisk utvikling i etaten mht arbeidsoppgaver, organisering og HR, samt lønnsforhold. Når det gjelder personell med høyere grads utdanning kjennetegnes etaten av karrieremønstre hvor overveiende bare nyutdannede akademikere rekrutteres til etaten, og at disse deretter forsvinner ut av etaten når de er ferdig opplært. Dette innebærer et enormt konstant kompetansetap for etaten. Den viktigste grunnen til turnover er manglende mulighet til faglig utvikling innen arbeidsområder som i utgangspunktet oppleves som givende og interessante.

2. Etatens utfordringer.

Akademikerne vurderer at utredningene har gitt et relevant bilde av etatens utfordringer. Disse kan knyttes til de anbefalingene som Rambøllrapporten gir, og som er beskrevet ovenfor. Sentralt ut fra disse fremstår slik Akademikerne ser det utfordringer knyttet til en manglende kompetansestrategi med nasjonal forankring, samt utvikling av

sektoren og NAV. Dagens videreutdannelsestilbud oppfattes som for fragmentert og preget av tilfeldigheter, og det uttrykkes behov for å videreutvikle dette. Behovet for å gjøre NAV sin virksomhet forskningsbasert tematiseres også, relatert til behov for forskning i tilknytning til NAV sine tjenester.

Samarbeid.

Også når det gjelder samarbeidsformer er ønskene primært av det mer praktiske og konkrete slaget, samarbeid omkring praksisplasser og praksisnærhet i studier og videreutdannelse er sentrale emner. Det registreres også et ønske om en større grad av sentral forankring i forvaltningen av samarbeidet mellom NAV og universitets- høyskolesektoren. Det vises imidlertid her til at mens de fleste informantene i de kvalitative intervjuene uttrykker at et samarbeid med UH sektoren som viktig, synes NAV-lederne å ha en mer begrenset interesse for dette.

Utfordringer, sammenfatning.

Akademikerne mener at etatens utfordringer må ses i relasjon til anbefalingene og resultatene i utredningen. Utredningen viser til at etaten mangler en adekvat kompetansestrategi, og en sentral forankring av samarbeidet med universitets- og høyskolesektoren. Vi ser dette som relatert til et fravær av forsknings- og profesjonsbaserte fagmiljøer. Akademikerne vurderer også at utredningen generelt viser at etaten har store utfordringer i forhold til samarbeid med universitets- og høyskolesektoren og i forhold til å ta i bruk forsknings- og profesjonsbasert kompetanse og metodikk på en systematisk måte.

3. Noen mulige tiltak.

Akademikerne vurderer at Rambøllutredningens anbefalinger mange relevante føringer for aktuelle tiltak.

Dette er mer inngående beskrevet ovenfor, men vi ser utarbeidelsen av en kompetansestrategi hvor etableringen av fagmiljøer med klar forankring i forsknings- og profesjonsbasert kompetanstradisjoner og metodikk som svært sentralt. En klar nasjonal forankring av slik faglig utvikling i etaten og samarbeid med universitets- og høyskolesektoren, samt fokus på ikke bare å rekruttere, men også beholde personell med høyere grads utdanning vurderes som sentrale virkemidler og tiltak.

Akademikerne vil imidlertid understreke at et samarbeid mellom NAV og universitets- og høyskolesektoren, samt forskningsinstitusjoner forøvrig, primært må innebære at virksomhet og kompetanse i NAV kobles opp mot de eksisterende fag- og forskningstradisjonene. Et samarbeid i retning av en egen "etatsutdanning" og en primær avgrensning av samarbeidet relatert til profesjonsstudiene vurderes som til dels svært problematisk. Dette tematiseres da også i utredningen, og avvises som en relevant strategi.

Ola Alme
Akademikerne i NAV